

rep.nr 20121/1518

ARBEIDSHOF TE BRUSSEL

ARREST

OPENBARE TERECHTZITTING VAN VIJF JUNI TWEEDUIZEND EN
TWAALF.

3e KAMER

bediendecontract

tegenspraak

definitief

In de zaak :

H

Appellant, die op de openbare terechtzitting wordt
vertegenwoordigd door meester MERTENS Sven,
advocaat te Mechelen

tegen :

NV SABENA TECHNICS BRU, met maatschappelijke
zetel gevestigd te 1200 Brussel, Emmanuel Mounierlaan
2 ;

Geïntimeerde, die op de openbare terechtzitting wordt
vertegenwoordigd door meester CRAENINCKX Herman,
advocaat te Brussel,

* * *

*

Na beraad, spreekt het arbeidshof te Brussel volgend arrest uit :

Gelet op de stukken van de rechtspleging en meer bepaald op :

- het voor eensluidend verklaard afschrift van het bestreden vonnis, uitgesproken op tegenspraak, door de 23ste kamer van de arbeidsrechtbank te Brussel op 21 september 2010 ;
- het verzoekschrift tot hoger beroep, ontvangen ter griffie van dit hof op 29 oktober 2010 ;
- de conclusies voor de appellant neergelegd ter griffie op 1 juli 2011 en 30 december 2011;
- de conclusies, aanvullende conclusies en syntheseconclusies voor de geïntimeerde, neergelegd ter griffie op 30 maart 2011, 30 september 2011 en 30 maart 2012 ;
- de voorgelegde stukken ;

De partijen werden gehoord in de mondelinge uiteenzetting van hun middelen en conclusies op de openbare terechtzitting van 8 mei 2012, waarna de debatten werden gesloten en de zaak voor uitspraak werd gesteld op heden.

* *
*

FEITEN EN RECHTSPLEGING

De heer H ; is op 4-12-2000 als arbeider in dienst getreden van Sabena Technics met een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd.

De vennootschap is gespecialiseerd in het onderhoud van vliegtuigen, zowel de grondige revisie ervan als de onderhoudsdiensten op de piste.

Dit onderhoud wordt uitgevoerd door een ploeg van gespecialiseerde mecaniciens, onder toezicht van een gecertificeerd onderhoudsmecanicien die de onderhoudsdocumenten mag ondertekenen en attesteren dat het vliegtuig werd onderhouden

overeenkomstig de voorschriften voor zijn type.

Op 1-1-2006 wijzigde de functie van de heer H naar aspirant onderhoudsman structuur 1 met een bediendestatuut.

In 2008 kreeg de heer H de kans een facultatieve opleiding te volgen waardoor hij meer autonomie zou kunnen verkrijgen en zou kunnen doorgroeien tot eindverantwoordelijke. De heer H ging in op dit voorstel.

In het raam daarvan sloten partijen op 3-4-2008 een scholingsbeding m.b.t. de opleiding A 330 CF6 B1+B2 met een duurtijd van 36 dagen die aanving op 14-4-2008. Het scholingsbeding werd gesloten voor de duur van 3 jaar met aanvang op 14-4-2008.

De kostprijs van de opleiding werd bepaald op 4.860 euro.

Bij ontslag gegeven door de werknemer of bij ontslag door de werkgever om dringende reden zou de werknemer volgend percentage van de opleidingskost dienen terug te betalen:

- 80% gedurende de eerste 12 maanden volgend op de dag waarop de opleiding werd beëindigd of terwijl de opleiding bezig was
- 50% van de 13de tot en met 24^e maand
- 20% van de 25^e tot de 36^e maand.

Van 14-4-2008 tot en met 5-6-2008 volgde de heer H de opleiding met succes en op 24-6-2008 werd hem een certificaat uitgereikt.

Op 31-7-2008 zegde de heer H de arbeidsovereenkomst op met een opzeggingstermijn van 3 maanden die inging op 1-9-2008.

Met een aangetekende brief van 29-9-2008 stelde de vennootschap hem in gebreke tot terugbetaling van 80% van de opleidingskost, zoals overeengekomen in het scholingsbeding, hetzij een bedrag van 3.888 euro.

De heer H gaf hieraan geen gevolg.
De vennootschap heeft op de eindafrekening van de heer H een bedrag ingehouden van 3.888 euro als schadevergoeding op grond van het scholingsbeding.

Met dagvaarding van 13-1-2009, spande de heer H een geding aan voor de arbeidsrechtbank. Hij vorderde betaling van het bedrag van 3.888 euro te vermeerderen met de wettelijke en gerechtelijke intresten daarop.

Sabena Technics stelde een tegenvordering in waarmee de veroordeling van de heer H werd beoogd tot betaling van het bedrag van 3.888 euro opleidingskosten.

Met het bestreden vonnis oordeelde de arbeidsrechtbank dat het scholingsbeding geldig was, doch dat een gedeelte van het ingehouden bedrag nl. 1.088,3 euro – dat niet op het vakantiegeld was ingehouden – onwettig werd ingehouden en moest worden terugbetaald evenals de wettelijke en gerechtelijke intresten op dat bedrag.

Zij oordeelde eveneens dat de heer H een bedrag van 1.088,3 euro diende te betalen als terugbetaling van de opleidingskosten, te vermeerderen met de gerechtelijke intresten;

Elk van de partijen werd veroordeeld tot betaling van de helft van de gerechtskosten.

VORDERINGEN IN HOGER BEROEP

De heer H is het niet eens met de uitspraak van de arbeidsrechtbank. Hij vordert dat het hof deze zou hervormen, de vennootschap zou veroordelen tot betaling van een bedrag van 3.888 euro in hoofdsom en de wettelijke intresten op dit bedrag vanaf 1.12.2008 en de gerechtelijke intresten vanaf 13-1-2009 en de tegenvordering van de vennootschap als ongegrond zou afwijzen, met veroordeling van de vennootschap tot de kosten.

De vennootschap verzoekt de bevestiging van het bestreden vonnis in de mate de vorderingen van de heer H ongegrond zijn, en te zeggen voor recht dat de heer H haar een schadevergoeding verschuldigd is t.b.v. 3.888 euro te vermeerderen met de wettelijke en gerechtelijke intresten en de kosten van het geding.

BEOORDELING

I. ONTVANKELIJKHEID

Nu geen betekeningakte van het bestreden vonnis wordt voorgelegd, kan worden aangenomen dat het hoger beroep dat regelmatig is naar vorm, binnen de wettelijke termijn werd ingesteld. Aan de andere ontvankelijkheidsvereisten is eveneens voldaan. Het is derhalve ontvankelijk.

II. TEN GRONDE

De betwisting betreft hoofdzakelijk de geldigheid van het scholingsbeding dat partijen overeengekomen zijn. De heer H heeft kritiek op het bestreden vonnis omdat de arbeidsrechtbank de geldigheid van het scholingsbeding heeft aanvaard.

Het scholingsbeding is geregeld in art 22 bis van de wet van 7-7-1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten (WAO).

- de heer H is van oordeel dat het scholingsbeding op basis van art 22§4 lid 3 onbestaande moet worden geacht.

Art 22§4, lid 3 WAO, bepaalt:

Het scholingsbeding wordt geacht onbestaande te zijn:

-
-

- wanneer de aan de werknemer gegeven vorming voortvloeit uit een wettelijke of reglementaire bepaling om het beroep waarvoor de werknemer werd aangeworven uit te oefenen of de vorming geen duur van 80 uren bereikt of een waarde gelijk aan het dubbel van het gemiddeld minimum maandinkomen, zoals vastgesteld, voor de werknemers van 21 jaar of meer, bij collectieve arbeidsovereenkomst gesloten door de Nationale Arbeidsraad.

Volgens de heer H vloeide de gevolgde opleiding voort uit wettelijke en reglementaire bepalingen daar zij kaderde binnen de wettelijk verplichte vorming om erkenning te bekomen als "onderhoudsmecaniciën" bevoegd voor de vliegtuigen van het type Airbus A 330 Cat B1 en B2, het type vliegtuig dat door de vennootschap onderhouden wordt.

Hij betwist bovendien dat de opleiding facultatief zou geweest zijn.

Het hof treedt op dit punt het standpunt van de vennootschap bij dat ook door de arbeidsrechtbank werd gevolgd. De door de heer H gevolgde opleiding was immers niet noodzakelijk voor de uitoefening van het beroep van onderhoudsmecaniciën dat de heer H reeds sedert verschillende jaren uitoefende.

Het scholingsbeding zou slechts nietig zijn indien de opleiding zou kaderen in het beroep waarvoor de heer H was aangeworven. Dit werd benadrukt in de memorie van toelichting bij het oorspronkelijk wetsontwerp. (Parl.St. Kamer 2006-2007, nr 2760/001,122)

De heer H was niet aangeworven als

eindverantwoordelijke doch als onderhoudsmecaniciën en hoefde voor die functie niet in het bezit te zijn van het attest. Dat was enkel het geval voor de eindverantwoordelijke die de documenten mocht ondertekenen i.v.m. de conforme uitvoering van het onderhoud;

Het ging bijgevolg niet om een opleiding zonder dewelke de heer H zijn contractuele prestaties niet zou kunnen vervullen.

De opleiding stelde de heer H in de mogelijkheid om nieuwe professionele competenties te verwerven waarmee hij in voorkomend geval de functie van mecaniciën met eindverantwoordelijkheid kon uitoefenen, zowel binnen de vennootschap als bij een andere werkgever, zodat ze voldoet aan de bij art 22 bis §4 WAO gestelde vereiste.

Na het behalen van het certificaat is de heer H als gewoon onderhoudsmecaniciën aan de slag gebleven tot hij de onderneming verliet.

Hiermee acht het hof reeds aangetoond dat de vennootschap voldoende gecertificeerd personeel in dienst had, al is dit niet relevant voor de beoordeling van de geldigheid van het scholingsbeding.

Dat aan de personeelsleden de mogelijkheid tot het volgen van de opleiding werd geboden met het oog op het voorzien in een reserve van gecertificeerd personeel hoeft niet te betekenen dat het personeel ertoe verplicht was de opleiding te volgen en evenmin wijst het op een tekort aan gecertificeerd personeel.

Uit niets blijkt dat de heer H verplicht zou zijn geweest de opleiding te volgen.

Dit argument werd pas aangehaald op het ogenblik dat de vennootschap aanspraak maakte op de betaling van de opleidingskosten.

- De heer H acht het scholingsbeding bovendien nietig wegens een onwettige begindatum, daar de aanvangsdatum die erin werd bepaald strijdig is met art 22 bis §2 en §3 WAO waarin het volgende wordt bepaald:

"Op straffe van nietigheid moet het beding schriftelijk worden vastgelegd voor elke werknemer afzonderlijk ten laatste op het moment waarop de door het betrokken beding beoogde vorming een aanvang neemt.

Het kan enkel worden bepaald in het kader van een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde duur.

§3 Het geschrift moet het volgende bevatten:

1°

2°

3° de begindatum en de geldingsduur van het scholingsbeding vastgesteld overeenkomstig paragraaf 5. Indien de vorming aanleiding geeft tot het afleveren van een attest, valt de begindatum van de gelding van het scholingsbeding samen met de aflevering daarvan. "

De heer H : besluit dat bij gebreke aan een geldige begindatum, het scholingsbeding in zijn geheel nietig is.

Hij benadrukt dat de gehele bepaling van art 22 bis dwingend van aard is, zodat een overtreding ervan behept is met een relatieve nietigheid die kan worden ingeroepen door de beschermde partij. Deze nietigheid houdt verband met het feit dat de rechten van de werknemer worden verzwaaard indien een scholingsbeding zou ingaan, terwijl de opleiding mogelijks niet voltooid wordt of er geen attest wordt afgeleverd.

Ook deze stelling kan niet worden gevolgd.

De heer H : heeft het wel bij het rechte eind waar hij stelt dat de gelding van het scholingsbeding niet kon aanvangen voor het attest werd afgeleverd.

Het hof is van oordeel dat uit de wettelijke bepaling volgt dat indien het aanvangstijdstip wordt bepaald op een tijdstip voor de afgifte van het opleidingsattest, deze datum automatisch wordt verschoven naar de datum van uitreiking van het attest.

Hierdoor leidt de heer H : geen enkele schade, wel integendeel, aangezien de duur van het scholingsbeding erdoor wordt verkort.

Dergelijke redenering werd door het Hof van Cassatie toegepast inzake vroegtijdige vermelding van de aanvang van een opzeggingstermijn, terwijl ook de bepalingen van de WAO m.b.t. de opzegging dwingend zijn. (Cass. 27-2-89, RW 88-89, 1299 noot)

Het is niet betwist dat ook aan de andere wettelijke voorwaarden van het scholingsbeding is voldaan, zodat er geen reden toe is het nietig te verklaren.

Ten slotte beweert de heer H : nog dat de kost van de scholing buitensporig zou zijn.

Het hof acht dit niet het geval, gelet op de duurtijd van de opleiding die 36 dagen bedraagt.

De vennootschap stelt dat zij geen facturen kan voorleggen m.b.t. de kostprijs, aangezien het om een interne opleiding ging.

Zij legt ter vergelijking facturen voor van de door concurrerende maatschappijen aangerekende kostprijs voor dergelijke opleiding.

- een factuur van Lufthansa Technik Training betreffende een gelijkaardige opleiding voor een opleiding van 4 personen voor de periode 7-1 tot 21-2 en een opleiding aan 6 personen die duurde tot 12 maart.

De aangerekende prijs komt neer op 150 euro per persoon per dag.

- CAE Training biedt een gelijkaardige opleiding aan voor 150 euro per persoon per dag.

De opleidingskost die de vennootschap in aanmerking neemt bedraagt 135 euro per persoon per dag.

De heer H . acht dit bedrag te hoog, in vergelijking met de prijzen van de concurrerende vennootschappen, waarin nog een winstmarge is begrepen.

Het hof acht de door de vennootschap aangerekende prijs in redelijke verhouding tot de aard en de duur van de gespecialiseerde opleiding.

De heer H . verliet nagenoeg onmiddellijk na het behalen van het attest de onderneming en is er bijgevolg toe gehouden 80% van de opleidingskost terug te betalen zoals voorzien in het beding . Het kan niet de bedoeling zijn dat de vennootschap de kost draagt van een gespecialiseerde opleiding die de werknemer nadien kan gaan gebruiken ten voordele van een concurrerende onderneming, wat hem allicht ook een hoger loon zal opleveren.

Het is niet relevant of de heer H . de opleiding ook werkelijk heeft benut ten voordele van een concurrerende onderneming. De verplichting tot terugbetaling wordt immers beoordeeld op het ogenblik van de beëindiging van de arbeidsovereenkomst, waarop daarover nog geen zekerheid bestaat.

Dat de heer H . gehouden is tot betaling van een gedeelte van de opleidingskost, gaf de vennootschap inderdaad niet het recht het bedrag ervan in te houden op het loon van de heer H .

In de mate de inhouding gebeurde op het loon, hetzij voor een bedrag van 1.088,3 euro, was zij onrechtmatig. De toegestane

inhoudingen op het loon worden limitatief geregeld bij art 23 van de loonbeschermingswet van 12-4-1965. De inhouding op grond van het scholingsbeding valt daar niet onder.

In de mate de inhouding gebeurde op het vakantiegeld einde dienst dat geen loon uitmaakt in de zin van de loonbeschermingswet van 12-4-1965, is ze niet onrechtmatig.

Bijgevolg diende de vennootschap het onterecht ingehouden bedrag te betalen, vermeerderd met de wettelijke en gerechtelijke intresten, doch de heer H is op zijn beurt gehouden tot betaling van datzelfde bedrag, vermeerderd met de nalatigheidintresten als saldo schadevergoeding op grond van het scholingsbeding.

Er is derhalve reden toe het bestreden vonnis te bevestigen.

OM DEZE REDENEN HET ARBEIDSHOF

Gelet op de Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, in het bijzonder op het artikel 24;

Rechtsprekend op tegenspraak;

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk doch ongegrond

Bevestigt het bestreden vonnis

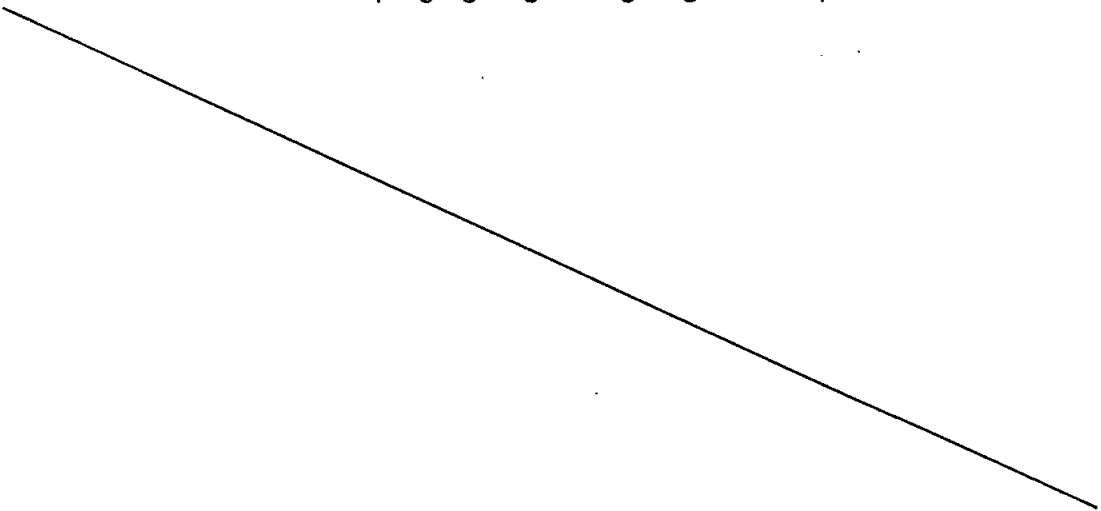
Veroordeelt de heer H tot de kosten van het hoger beroep.

De kosten werden door de partijen begroot op :

Appellant :

- 990 € rechtsplegingvergoeding hoger beroep

Geïntimeerde :

- 715 € rechtsplegingvergoeding hoger beroep
-

Aldus gewezen door de derde kamer en ondertekend door:

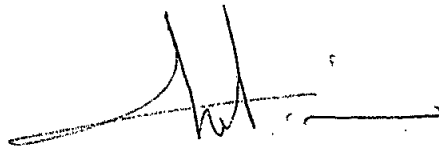
G. Balis, kamervoorzitter;

J. Lindemans, raadsheer in sociale zaken, als werkgever;

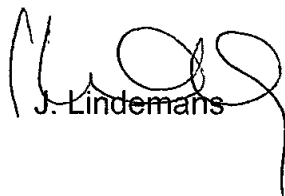
S. Marchand, raadsheer in sociale zaken, als werknemer-
bediende;

Bijgestaan door

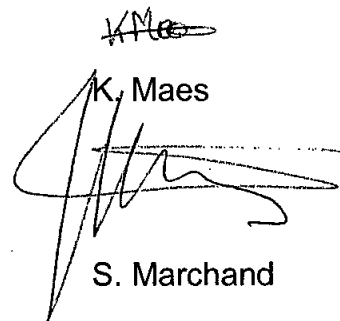
K. Maes, afgevaardigd griffier.

G. Balis

J. Lindemans

K. Maes

S. Marchand

en uitgesproken op de openbare terechtzitting van de derde kamer
van het arbeidshof te Brussel op vijf juni tweeduizend en twaalf
door :

G. Balis

kamervoorzitter

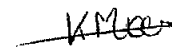
Bijgestaan door

K. Maes

afgevaardigd griffier.

G. Balis

K. Maes